

Bijlage HAVO
2010

tijdvak 2

aardrijkskunde

Bronnenboekje

Opgave 2 – Afrika komt uit zijn isolement

bron 1

Afrika komt uit zijn isolement

In Afrika, het armste continent, zijn veranderingen gaande. Zo is bijvoorbeeld de economie aan het groeien; het bnp van Afrika als geheel steeg in 2007 met 6,5 procent, het hoogste groeicijfer in decennia.

De olieproductie zit in een groeisput en China en India hebben nu een fors belang bij het ontwikkelen van het Afrikaanse landbouwpotentieel voor hun eigen voedselbehoeften. China heeft in Afrikaanse landen diverse investeringen gedaan en assistentie verleend bij theeaanplant en irrigatie. China heeft ook plannen voor de aanleg of modernisering van spoor- en snelwegen, over het hele Afrikaanse continent.

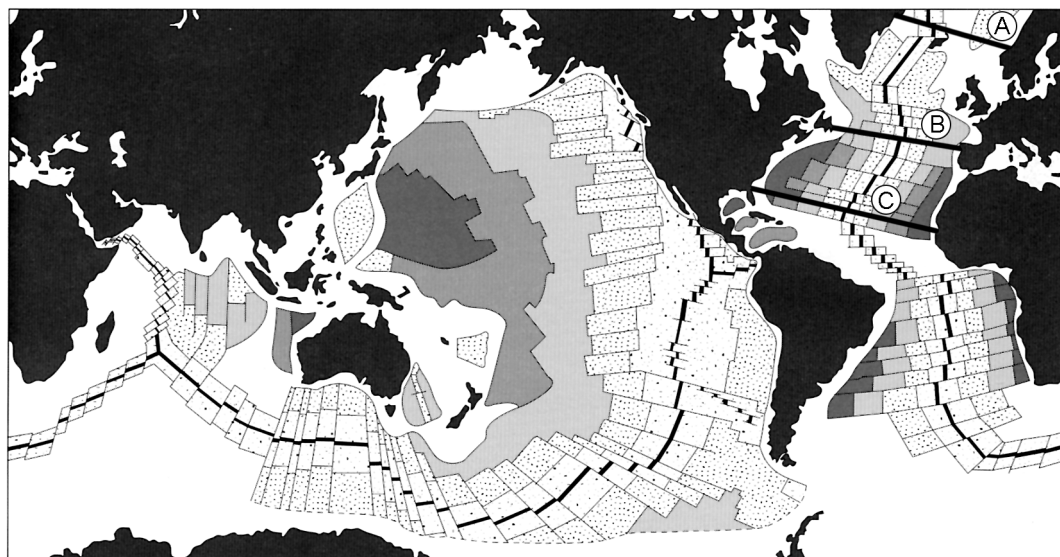
Daarnaast komt er een einde aan het geografische isolement van Afrika. De meeste Afrikanen in het binnenland waren afgesloten van het grote culturele verkeer van de mensheid. Maar de mobiele telefonie groeit enorm en er worden vaste vliegroutes geopend naar het Midden-Oosten en Azië.

vrij naar: artikel 'Afrika komt uit zijn isolement', Robert Kaplan, de Volkskrant, 27 september 2008

Opgave 3 – De vorming van een oceaan

bron 1

Ouderdom van de oceaانبodem

Legenda:

Kwartair	Ouder Tertiair	Onder Krijt	continenten
Jonger Tertiair	Boven en Midden-Krijt	Jura	

vrij naar: Berendsen, H.J.A., *Fysisch-geografisch onderzoek*, Assen, 1997

Opgave 4 – Ontstaan van een 'tor' of wolzak

bron 1

De Devil's Marbles: ontstaan van een 'tor' of wolzak

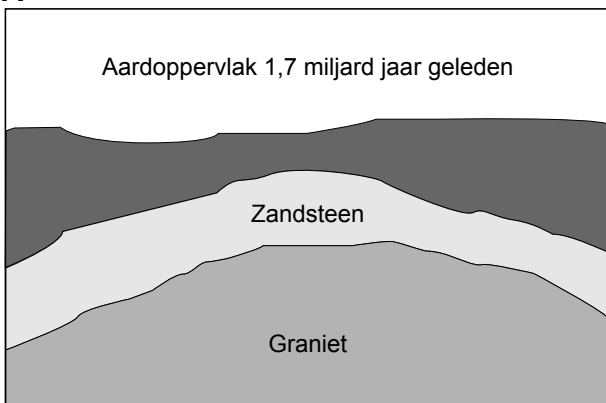
De grootste blokken hebben een doorsnede van enkele meters.

bron: <http://image02.webshots.com>

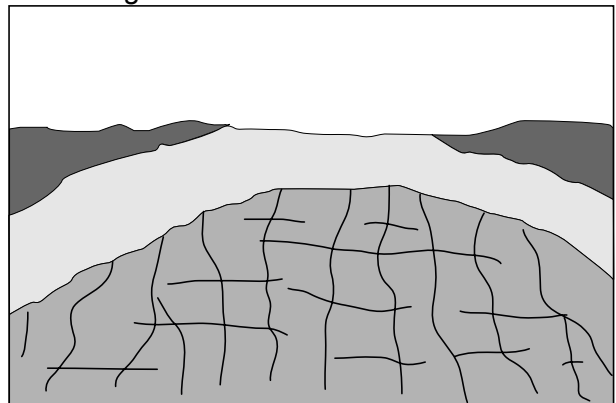
bron 2

Het ontstaan van een 'tor' of wolzak

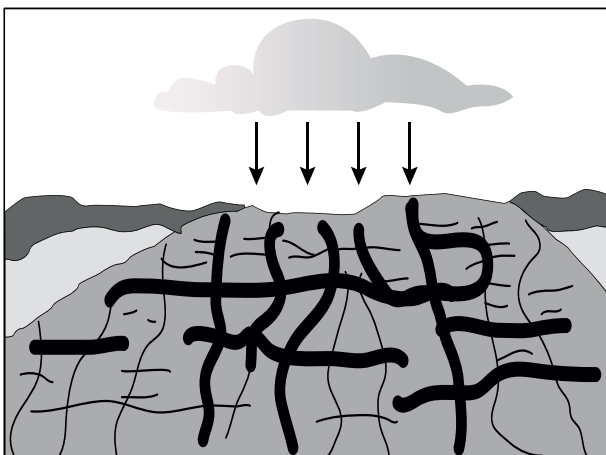
A

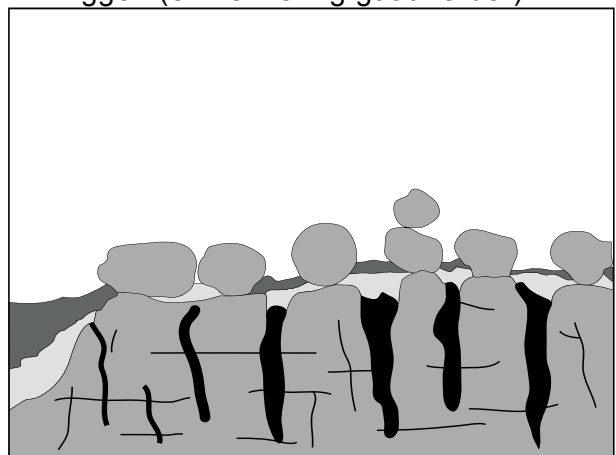
B Het graniet scheurt

C

D Door erosie komen rotsblokken vrij te liggen (en ververing gaat verder)

vrij naar: <http://upload.wikimedia.org>

bron 3

Recente verwerking van de Devil's Marbles

bron: <http://image06.webshots.com>

Ontwikkelingsland – Indonesië

Opgave 5 – Ontwikkelingen in de landbouwsector in Indonesië

bron 1

De agribusiness vormt een van de pijlers van de Indonesische economie. Met agribusiness worden de activiteiten bedoeld die na de primaire productie plaatsvinden, zoals opslag, verwerking, distributie en marketing. De rol van de agribusiness en de agro-industriële sectoren in de Indonesische economie wordt uitgebreid.

vrij naar: EVD landendocumentatie, 27 maart 2008

Opgave 7 – Rivierbedverruiming Overdiepsche Polder

bron 1

Terpenplan Overdiepsche Polder: een uniek project

De Overdiepsche polder (met een oppervlakte van ongeveer 550 hectare) ligt langs de Bergsche Maas (zie kaart 43 vak D3 (52e druk: 39 vak DE2)) en is erg geschikt om extra rivierwater te bergen. Het terpenplan is gebaseerd op een idee van de bewoners/ondernemers zelf in de polder. Het plan komt neer op het verleggen van de dijk en de aanleg van negen terpen voor de gebouwen van de overblijvende boerenbedrijven. Deze terpen komen te liggen aan de nieuwe dijk (primaire waterkering) langs het Oude Maasje.

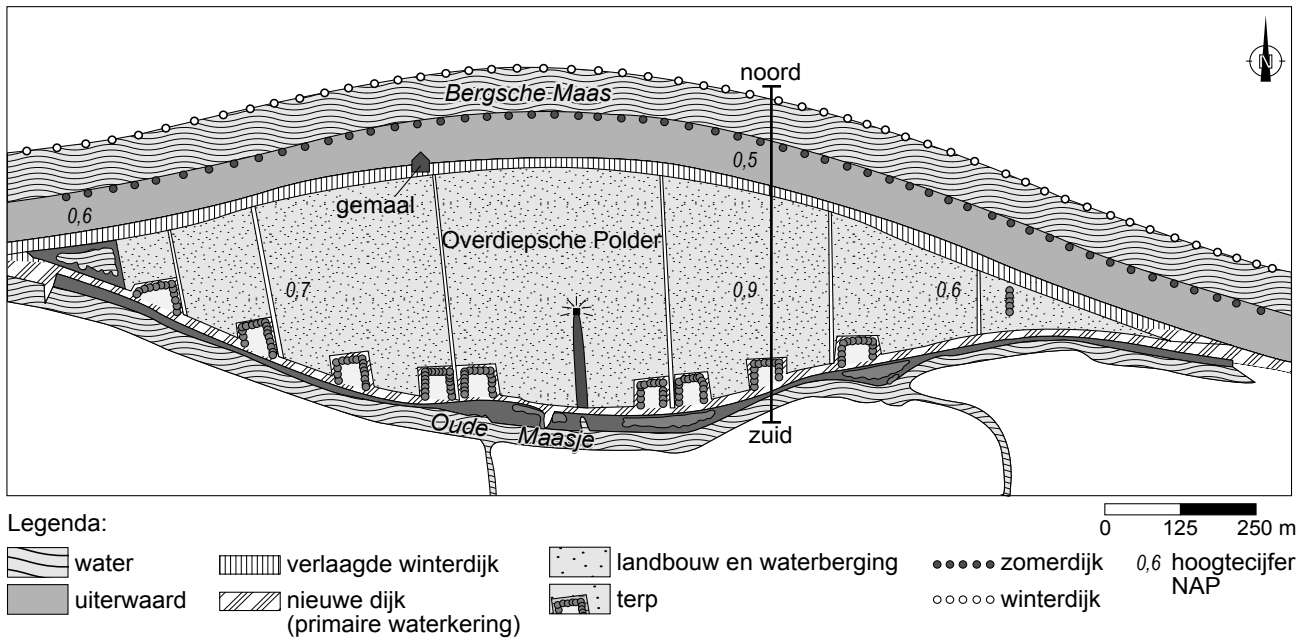
Water in de polder

Door het verlagen van de bestaande dijk langs de Bergsche Maas kan bij hogere waterstanden rivierwater door de polder stromen. Dit zal slechts éénmaal in de 25 jaar voorkomen. De combinatie van landbouw en rivierbedverruiming én de grote betrokkenheid van de bewoners/ondernemers in de polder maken het terpenplan tot een uniek project.

*vrij naar: [www.brabant.nl/Leven/Brabant leeft met water/
Rivierverruiming Overdiepse Polder.aspx](http://www.brabant.nl/Leven/Brabant leeft met water/Rivierverruiming Overdiepse Polder.aspx)*

bron 2

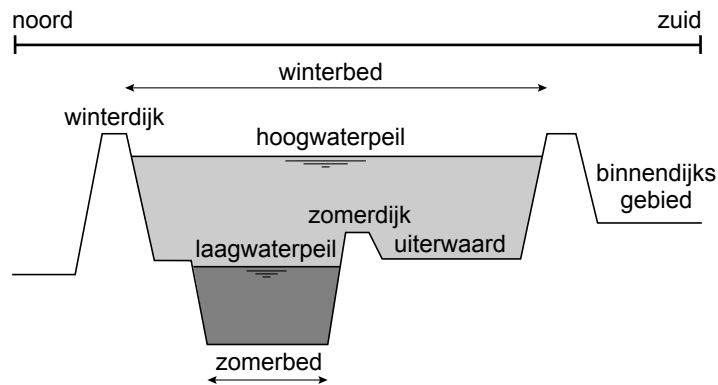
De Overdiepsche Polder na rivierbedverruiming

vrij naar: www.brabant.nl/Leven/Brabant leeft met water/Rivierverruiming Overdiepsche Polder.aspx

bron 3

Doorsnede van de oude situatie

vrij naar: www.natuur dichtbij.nl/kennismaken/rijn en maas/rijenmaas3.htm

Opgave 8 – Buurtprofielen in Rotterdam

bron 1

Twee buurtprofielen in Rotterdam

Buurtprofiel A bouwperiode 1960-2000

aantal inwoners 2008	7.336
percentage allochtonen 2008	25%
aantal woningen 2007	2.191
percentage koopwoningen 2007	50%
percentage lage inkomens 2005	20%
aantal werkzame personen 2007	323
percentage werkzoekenden zonder baan 2008*	2%
veiligheidsindex 2007	8,2
opkomst laatste verkiezingen 2006	62%

* in procent van de potentiële beroepsbevolking

Buurtprofiel B bouwperiode vanaf 1880

aantal inwoners 2008	6.892
percentage allochtonen 2008	80%
aantal woningen 2007	3.049
percentage koopwoningen 2007	12%
percentage lage inkomens 2005	65%
aantal werkzame personen 2007	829
percentage werkzoekenden zonder baan 2008*	12%
veiligheidsindex 2007	6,5
opkomst laatste verkiezingen 2006	59%

* in procent van de potentiële beroepsbevolking

Rotterdam

aantal inwoners 2008	582.949
percentage allochtonen 2008	46%
aantal woningen 2007	288.150
percentage koopwoningen 2007	28%
percentage lage inkomens 2005	54%
aantal werkzame personen 2007	299.345
percentage werkzoekenden zonder baan 2008*	9%
veiligheidsindex 2007	7,3
opkomst laatste verkiezingen 2006	58%

* in procent van de potentiële beroepsbevolking

vrij naar: www.cos.rotterdam.nl